

TOPICAL SCIENTIFIC ISSUES

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.1.19>

SYSTEM ADMINISTRACYJNO-PRAWNYCH ŚRODKÓW OCHRONY INWESTYCJI, WŁASNOŚCI PRYWATNEJ I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI (BIZNESU) NA UKRAINIE

Ihor Nevar

Doktorant w Katedrze Prawa Administracyjnego, oraz Prawa i Postępowania Karnego Instytutu Prawa Międzynarodowego Uniwersytetu Biznesu i Prawa (Chersoń, Ukraina)

ORCID ID: 0009-0005-4288-6705

nevar_igor@ukr.net

Adnotacja. Artykuł analizuje system administracyjnych i prawnych środków ochrony inwestycji, własności prywatnej i przedsiębiorczości (biznesu) na Ukrainie. Autor wskazuje, że niewystarczające teoretyczne i regulacyjne opracowanie kategorii form, metod i środków ochrony inwestycji, własności prywatnej i przedsiębiorczości (biznesu) jest jednym z głównych problemów organizacji i wdrożenia optymalnego systemu (modelu) administracyjno-prawnych środków ochrony inwestycji, własności prywatnej i przedsiębiorczości (biznesu) na Ukrainie. Należy jednak podkreślić, że administracyjno-prawne środki ochrony praw obywateli, wraz z cywilnymi, karnymi i innymi środkami, stanowią znaczący segment całego systemu ochrony inwestycji, własności prywatnej i przedsiębiorczości (biznesu). Jednocześnie formy, metody i środki administracyjnej ochrony inwestycji, własności prywatnej i przedsiębiorczości (biznesu), ze względu na brak jednolitej polityki państwa i scentralizowanej regulacji prawnej w tej dziedzinie, wymagają obecnie usprawnienia.

Słowa kluczowe: ochrona, środki administracyjno-prawne, inwestycje, własność prywatna, przedsiębiorczość (biznes).

THE SYSTEM OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL MEANS OF PROTECTION OF INVESTMENTS, PRIVATE PROPERTY AND ENTREPRENEURSHIP (BUSINESS) IN UKRAINE

Ihor Nevar

*PhD student of the Department of Administrative, and Criminal Law and Procedure
of the Institute of Law of the International University of Business and Law (Kherson, Ukraine)*

ORCID ID: 0009-0005-4288-6705

nevar_igor@ukr.net

Abstract. The article examines the system of administrative and legal means of protection of investments, private property and entrepreneurship (business) in Ukraine. The author points out that insufficient theoretical and regulatory elaboration of the categories of forms, methods and means of protection of investments, private property and entrepreneurship (business) is one of the main problems of organisation and implementation of the optimal system (model) of administrative and legal means of protection of investments, private property and entrepreneurship (business) in Ukraine. However, it should be emphasised that administrative and legal means of protection of citizens' rights, along with civil, criminal and other means, constitute a significant segment of the overall system of protection of investments, private property and entrepreneurship (business). At the same time, the forms, methods and means of administrative protection of investments, private property and entrepreneurship (business), given the lack of a unified state policy and centralised legal regulation in this area, currently need to be streamlined.

Key words: protection, administrative and legal means, investments, private property, entrepreneurship (business).

СИСТЕМА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ІНВЕСТИЦІЙ, ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА (БІЗНЕСУ) В УКРАЇНІ

Igor Nevar

*здобувач кафедри адміністративного, кримінального права і процесу Інституту права ЗВО
«Міжнародний університет бізнесу і права» (Херсон, Україна)*

ORCID ID: 0009-0005-4288-6705

nevar_igor@ukr.net

Анотація. У статті досліджено систему адміністративно-правових засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) в Україні. Вказано, що недостатня теоретична та нормативно-правова розробленість категорій форм, способів і засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва

(бізнесу) є однією із основних проблем організації та реалізації в Україні оптимальної системи (моделі) адміністративно-правових засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу). Утім варто підкреслити, що адміністративно-правові засоби захисту прав громадян, які нарівні з цивільно-правовими, кримінально-правовими й іншими засобами являють собою вагомий сегмент загальної системи захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу). Разом із тим форми, способи й засоби саме адміністративного захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) з огляду на відсутність єдиної державної політики й централізованого правового регулювання у цій сфері наразі потребують впорядкування.

Ключові слова: захист, адміністративно-правові засоби, інвестиції, приватна власність, підприємництво (бізнес).

Вступ. Недостатня теоретична та нормативно-правова розробленість категорій форм, способів і засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) є однією із основних проблем організації та реалізації в Україні оптимальної системи (моделі) адміністративно-правових засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу). Утім варто підкреслити, що адміністративно-правові засоби захисту прав громадян, які нарівні з цивільно-правовими, кримінально-правовими й іншими засобами являють собою вагомий сегмент загальної системи захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу). Разом із тим форми, способи й засоби саме адміністративного захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) з огляду на відсутність єдиної державної політики й централізованого правового регулювання у цій сфері наразі потребують впорядкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В межах адміністративно-правових досліджень окремі концептуальні питання захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) в Україні вивчалися у публікаціях В. Б. Авер'янова, О. В. Батанова, Ю.О. Буглака, В. М. Бесчастного, Ю. П. Битяка, Д.І. Голосніченка, О.Ю. Дубинського, Т.О. Карабін, І. Б. Коліушка, Т.О. Коломоєць та інших.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження системи адміністративно-правових засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) в Україні.

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети та вирішення завдань у роботі були використані різноманітні методи. Зокрема, застосовано загальнонаукові методи, такі як синтез, порівняння й узагальнення. Крім цього, використано метод систематизації для упорядкування загальних характеристик та хронологічний метод для визначення послідовності подій у межах конкретного часового проміжку.

Виклад основного матеріалу. Засоби адміністративно-правового захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) є тими засадничими ланками, які забезпечують захист інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) та його захист у разі порушення.

Їх характеризує імперативність, публічність, системність та перспектива настання юридичних наслідків у результаті застосування, що є вкрай важливим для адміністративно-правового захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу).

Відповідно до системи засобів адміністративно-правового захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) в Україні доцільно віднести: акти публічного адміністрування, міжнародні приписи або договори, адміністративний примус, діяльність уповноважених суб'єктів, звернення до органів державної виконавчої влади, допомога до сприяння інститутів громадянського суспільства, активна правова позиція власників, інвесторів та підприємців у взаємодії з органами публічної адміністрації (Коломоєць, 2019: 55).

Значення адміністративно-правових засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу), зокрема, виявляється й у тому, що вони можуть застосовуватись не тільки в межах адміністративно-правових форм, але й у межах інших форм захисту. Так, наприклад, звернення прокурора до суду з позовами або заявами про захист прав і свобод особи саме по собі є самостійним адміністративно-правовим засобом прокурорського реагування на порушення конкретних прав громадян, який може покладатись в основу не лише адміністративної юстиції, але й цивільного чи навіть кримінального судочинства.

Незважаючи на це адміністративно-правові засоби здебільшого належить розглядати в контексті саме адміністративної форми захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу), до якої, як ми вже відзначали, передусім належить адміністративна юстиція, діяльність Уповноваженого з прав людини, оскарження у зверненнях громадян, діяльність прокуратури, органів внутрішніх справ й інших правоохоронних органів тощо.

Традиційно для адміністративно-правової науки у спеціальній літературі систему адміністративно-правових засобів захисту, у тому числі й інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) складають: 1) адміністративна медіація; 2) адміністративне оскарження; 3) притягнення винних посадових осіб публічної адміністрації до спеціальної дисциплінарної відповідальності; 4) відшкодування шкоди, завданої незаконними діями (бездіяльністю) суб'єктів публічної адміністрації; 5) засоби самозахисту – легальні засоби протесту (Галуцько, Діхтієвський та ін, 2018: 266).

Варто вказати, що наразі в усьому світі актуальним стає таке поняття, як «альтернативне вирішення спору» (*Alternative Dispute Resolution*), при цьому особи, чії права, свободи та законні інтереси порушені у відносинах із публічною адміністрацією, не позбавлені можливості судового захисту для розв'язання спору. Утім варто підкреслити, що у частині четвертій статті 124 Конституції України встановлено, що лише законом може бути визначений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спору. Вказана позиція узгоджується з приписами статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Якщо звернутись до правових позицій Конституційного Суду України, слід виділити рішення за конституційним зверненням ТОВ «Торговий Дім «Кампус Коттон клуб» щодо офіційного тлумачення положення частини другої статті 124 Конституції України (справа про досудове врегулювання спорів) від 09.07.2002 № 15-рп/2002, де зазначено, що обов'язкове досудове врегулювання спорів, яке виключає можливість прийняття позовної заяви до розгляду й здійснення за нею правосуддя, порушує право на судовий захист.

До альтернативних способів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) у відносинах із публічною адміністрацією відносяться: медіація, мирова угода, врегулювання спору за участю судді, переговори без участі третіх осіб, інші, які є індивідуальними для різних країн.

Застосування або незастосування інституту позасудового захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) у відносинах із публічною адміністрацією є виключним правом особи, чії права свободи та інтереси було порушено у відносинах з публічною адміністрацією. Через позасудовий порядок вирішення спорів реалізується право особи на обрання альтернативного засобу захисту прав, свобод та законних інтересів у відносинах із публічною адміністрацією.

Отже, в науці традиційно виділяються дві форми позасудового захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) у відносинах із публічною адміністрацією: 1) юрисдикційна; 2) неюрисдикційна (Герасіменко, Діхтєвський та ін., 2022).

Юрисдикційна форма передбачає звернення за захистом інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) у відносинах із публічною адміністрацією до компетентних органів, які наділені владними повноваженнями.

У Рекомендації №R(86) Комітету міністрів державам-членам Ради Європи від 16 вересня 1986 року стосовно заходів із недопущення і скорочення надмірного робочого навантаження на суди пропонується сприяти примиренню сторін як поза судовою системою, так і до або під час судового розгляду (передбачати, разом із відповідними стимулами, процедури примирення до судового провадження або інші способи врегулювання спорів поза рамками судового провадження), а також визначити органи поза судовою системою, до яких сторони зможуть звертатися для розв'язання позовних спорів на невеликі суми і в питаннях деяких конкретних галузей права.

Варто підкреслити, що врегулювання спорів без звернення до судових органів історично виникло раніше за судовий спосіб захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу). Утім тривалий період домінування держави у сфері вирішення спорів призвів до відсутності сталої правової традиції врегулювання конфлікту поза судовою системою, браку комплексних наукових досліджень щодо співвідношення судових та альтернативних або позасудових способів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) у відносинах із публічною адміністрацією та практичного досвіду у цій сфері. Утім на сучасному етапі, у тому числі за рахунок прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру», ситуація динамічно змінюється.

Доцільно звернути увагу на те, що позасудові способи захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) у відносинах із публічною адміністрацією можуть реалізовуватись як у вже відкритому судовому процесі, так і поза ним. В першому варіанті суд може прийняти до розгляду справу, та ще до прийняття рішення судом сторони можуть самостійно знайти вихід із конфліктної ситуації, наприклад шляхом укладення мирової угоди, або угоди за результатами медіації. В іншому випадку спір вирішується винятково без звернення до суду як офіційного органу, який уповноважений здійснювати правосуддя.

Наукою адміністративного права обґрунтовується існування різних способів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) у сфері публічного адміністрування (публічного управління), а саме: адміністративний контроль; звернення громадян; адміністративна юстиція; адміністративне оскарження; юридична відповідальність.

У зв'язку з різною юридичною природою можемо виділити наступні відмінності: адміністративна медіація є інститутом юридичного примирення; адміністративне оскарження є різновидом адміністративного провадження за скаргами, заявами та пропозиціями осіб; притягнення винних посадових осіб публічної адміністрації до спеціальної дисциплінарної відповідальності характеризує інститут юридичної відповідальності; засоби самозахисту – це різновид правових засобів громадського опору від свавілля суб'єктів владних повноважень.

Зміст інституту адміністративного оскарження характеризується двома основними складовими: 1) наявність правовідносин між особою та органом публічної адміністрації, що виникають у зв'язку з реалізацією управлінських функцій органами, наділеними владними повноваженнями; 2) предметом і підставою оскарження є рішення, дії чи бездіяльність органів публічної адміністрації (Діхтєвський, Вашенко та ін., 2023).

Традиційно адміністративне оскарження визначають, як:

1) один із видів правового захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) в адміністративно-правових відносинах із суб'єктами публічної адміністрації, який становить собою звернення до вищого органу або посадової особи щодо незаконності рішень, дій чи бездіяльності підпорядкованого суб'єкта;

2) свідомо вольова, цілеспрямована поведінка фізичної чи юридичної особи, що полягає у зверненні до суб'єкта публічної адміністрації з вимогою захистити її публічні права, свободи, інтереси від незаконної діяльності (бездіяльності) підпорядкованого суб'єкта (Мельник, Бевзенко, 2014: 347–348).

Згідно ст. 40 Конституції України, усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк.

Порядок звернень визначається Законом України від 02.10.1996 р. № 393 «Про звернення громадян». Цей Закон регулює питання практичної реалізації громадянами України наданого їм Конституцією України права вносити в органи державної влади, об'єднання громадян відповідно до їх статуту пропозиції про поліпшення їх діяльності, викривати недоліки в роботі, оскаржувати дії посадових осіб, державних і громадських органів. Закон забезпечує громадянам України можливості для участі в управлінні державними і громадськими справами, для впливу на поліпшення роботи органів державної влади і місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, для відстоювання своїх прав і законних інтересів та відновлення їх у разі порушення.

Положеннями статті першої вищевказаного Закону України передбачено, що громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їх статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скарою про їх порушення.

Особливою формою колективного звернення громадян до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування є електронна петиція, яка подається та розглядається в порядку, передбаченому статтею 23¹ Закону України «Про звернення громадян».

Медіація входить до методів позасудового неформального врегулювання адміністративних спорів, які отримали назву «альтернативне вирішення спорів» (*Alternative Dispute Resolution*). Медіація є альтернативним способом урегулювання (вирішення) адміністративних спорів і, як техніка ведення переговорів між сторонами правового конфлікту, популярна в усьому світі, оскільки має багато переваг порівняно із вирішенням спорів у судовому порядку.

В державах ЄС медіація розглядається у тому числі як спосіб, який використовується для запобігання адміністративному спору в майбутньому, а не тільки як альтернативний спосіб вирішення уже існуючого конфлікту.

На міжнародному рівні спеціалізовані напрямки медіації відображені в таких документах як: Директива 2008/52 ЄС щодо деяких аспектів медіації в цивільних та комерційних справах; Рекомендація, присвячена медіації в кримінальних справах; Рекомендація щодо медіації в сімейних питаннях; Рекомендація про альтернативи судового розгляду спорів між адміністративними органами і приватними особами; Директива 2013/11 ЄС про позасудове врегулювання споживчих спорів; Хартія про міжнародну сімейну медіацію (Діхтієвський, Ващенко та ін., 2023).

Науковцями було вироблено вузьке та широке тлумачення медіації (Мазаракі, 2016). Відповідно до вузького – це особливий метод надання посередницьких послуг сторонам конфлікту, який полягає в пошуку взаємовигідної угоди та наданні кваліфікованої консультативної допомоги через переговори за участі третьої (нейтральної) сторони. У широкому значенні медіація – це врегулювання конфлікту за допомогою нейтрального посередника (офіційного або неофіційного), що застосовується в усіх сферах суспільного життя, зокрема й державно-правовій. Законом України від 16.11.2021 № 1875-IX «Про медіацію» медіацію визначено, як позасудову добровільну, конфіденційну, структуровану процедуру, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів (пункт четвертий частини першої ст. 1 Закону).

Чинне процесуальне законодавство України передбачає можливість застосування процедури примирення до, під час або замість звернення до суду. Зокрема частина друга ст.3 Закону України «Про медіацію» закріплює, що медіація може бути проведена до звернення до суду, третейського суду, міжнародного комерційного арбітражу або під час досудового розслідування, судового, третейського, арбітражного провадження, або під час виконання рішення суду, третейського суду чи міжнародного комерційного арбітражу.

Кінцевим результатом здійснення процедури медіації є укладення угоди між сторонами та її реальне, добровільне виконання. Укладення сторонами угоди вже певною мірою є свідченням того, що процес медіації відбувся і сторони конфлікту дійшли згоди. Укладення та виконання угоди між сторонами щодо вирішення конфлікту (спору) є метою медіації (Діхтієвський, Ващенко та ін., 2023).

Варто вказати, що адміністративно-правові засоби виявляються і в судовій, і в організаційній формі захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу). Поняття адміністративно-правових засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) за своєю сутністю є досить широким, а тому в умовах демократичної соціальної правової держави не може і не має бути остаточно визначеним.

Натомість більш продуктивними вбачаються питання їхньої класифікації, що сприятиме не тільки характеристиці усієї системи таких адміністративно-правових засобів, але й встановленню істотних ознак як системи, так і самих засобів. Разом із тим, одразу маємо зауважити певну умовність будь-яких класифікацій засобів захисту прав громадян, які у реальному житті тісно пов'язані між собою й використовуються одночасно (Авер'янов, 2003).

Диференціація адміністративно-правових засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу), на нашу думку, передусім має проводитись у розрізі сутності соціальних відносин, що лежать у їх основі. Проте, з іншого боку, слід окремо виділити й відносини із організації та поточної правоохоронної діяльності правоохоронних органів, що виступають своєрідним забезпечувальним засобом правозахисної діяльності, суб'єктами яких можуть бути й тільки державні органи (наприклад контрольно-наглядова діяльність за правоохоронними органами на предмет дотримання в ній прав громадян). Таким чином, адміністративно-правові засоби захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) залежно від характеру адміністративно-правових відносин поділяються на засоби, суб'єктами яких є органи державної влади та громадянин, та засоби, суб'єктами яких виступають лише владні інституції.

Крім того доцільно класифікувати адміністративно-правові засоби захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) – залежно від внутрішньої спрямованості та ролі в забезпеченні механізму захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу). За цим критерієм, відповідно до розширеного підходу до розуміння адміністративно-правових засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу), останні поділяються на засоби, пов'язані з забезпеченням та організацією адміністративних механізмів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу), та засоби, пов'язані із безпосереднім застосуванням і використанням відповідних форм і способів із метою захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу). Зокрема у разі звернення особи до відповідного правоохоронного органу з приводу захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) стосується практичної реалізації захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу), то організація діяльності такого правоохоронного органу, включаючи наділення його певною функціональною, кадровою й матеріально-фінансовою основою, хоч прямо і не залежить від конкретних ситуацій захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу), однак так само є неодмінною умовою реальності адміністративно-правового захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу).

Значення такого поділу вбачається передусім, у врахуванні всіх чинників, що різнобічно забезпечують механізм захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу), відповідно до чого адміністративно-правове регулювання не тільки має встановлювати дієві процедурні засоби інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу), але й створювати достатні матеріальні умови їхньої успішної реалізації.

Підставою для класифікації адміністративно-правових засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) може виступати й їхня внутрішня природа та сутність вираження матеріального світу, оскільки в цілому адміністративно-правові засоби захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) являють собою певні матеріальні явища правового характеру. Утім указані явища є досить різноманітними, зокрема це контрольно-наглядова діяльність та організація діяльності уповноважених органів, право особи на оскарження, позов, звернення, проведення перевірки Уповноваженим з прав людини тощо. Відповідно до цього вищеперелічені явища – адміністративно-правові засоби захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) – із відомою часткою умовності можна поділяти щонайменш на інструменти (позов, заява, скарга громадянина) та заходи або діяння (практична діяльність правоохоронних органів).

Залежно від підходу до їх сприйняття одні і ті самі явища можуть виступати і як інструменти, і як діяння. Наприклад, звернення в його абстрактному значенні є інструментом, а як елемент ініціювання адміністративно-правової юрисдикційної форми захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) – діянням. Наведене розмежування адміністративно-правових засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу) сприятиме не тільки їх правильному сприйняттю, але й чіткішому розумінню місця та значення у правозахисному механізмі, належному застосуванню в цілях запобігання й припинення порушень, а також відновлення прав, свобод та законних інтересів особи.

Незважаючи на існуючу специфіку конкретних адміністративно-правових засобів захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу), саме вони виявляють ключове значення в аспекті забезпечення належної організації та реалізації державно-юридичної правозахисної діяльності, націленої на попередження й припинення порушень, а також відновлення прав особи.

Оптимізація даного питання вимагає забезпечення не тільки внутрішньої системності адміністративно-правових засобів, але й їх узгодженості з адміністративними формами й способами захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу).

Висновки. Таким чином, адміністративно-правові засоби як засоби державно-юридичної правозахисної діяльності є одним із ключових елементів правозахисного механізму й забезпечують організацію та реалізацію захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу), сприяючи використанню і застосуванню форм і способів такого захисту. Система адміністративно-правових засобів складається з різних за своєю сутністю і призначенням правових явищ, інструментів, заходів, діянь, здійснюваних різними суб'єктами й на різних стадіях правозахисної діяльності, які спільно вирішують завдання запобігання та припинення порушень, а також відновлення прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина у сфері захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу). Системність адміністративно-правових засобів у свою чергу вимагає забезпечення не лише їхньої органічної єдності, але й послідовного поєднання та впорядкування із адміністративно-правовими формами і способами захисту інвестицій, приватної власності та підприємництва (бізнесу).

Список використаних джерел:

1. Коломоєць Н. В. Адміністративно-правовий захист прав дитини в Україні : монографія. Харків : Панов, 2019. С. 55.
2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко, С. Стеценко та ін. Херсон : Олді-плюс, 2018. 446 с.
3. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія /Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н., Задирака, Т. Коломоєць, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2022. 986 с.
4. Адміністративне право України [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші] / за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ : «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
5. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право : Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. К. : Ваіте, 2014. 376 с.
6. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: проблеми теорії та практики *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2016. № 1. С. 92–100.
7. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії і практики / за заг.ред. В.Б. Аверянова. К. : Факт. 2003. 384 с.

References:

1. Kolomoiets N. V. Administratyvno-pravovyi zakhyst prav dytyny v Ukraini [Administrative and legal protection of children's rights in Ukraine] : monohrafiia. Kharkiv : Panov, 2019. S. 55 [in Ukrainian]
2. Administratyvne pravo Ukrainy. Povnyi kurs [Administrative law of Ukraine. Full course]: pidruchnyk / V. Halunco, P. Dikhtievskyyi, O. Kuzmenko, S. Stetsenko ta in. Kherson : Oldi-plus, 2018. 446 s. [in Ukrainian]
3. Kontseptualni zasady rozvytku vitchyznianoho administratyvnoho prava ta protsesu: tendentsii, perspektyvy, praktyka [Conceptual Principles of Development of Domestic Administrative Law and Procedure: Trends, Prospects, Practice]: kolektyvna monohrafiia / Ie. Herasymenko, P. Dikhtievskyyi, N., Zadyraka, T. Kolomoiets, V. Klynchuk ta in.; za zah. red. P. Dikhtievskoho, V. Pashynskoho. Ryha, Latviia : “Baltija Publishing”, 2022. 986 s. [in Ukrainian]
4. Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine][P.Dikhtievskyyi, Yu.Vashchenko, N.Zadyraka, V.Pashynskyyi, V.Klynchuk ta inshi] za zah.red.P. Dikhtievskoho. Kyiv: «Vydavnytstvo Liudmyla», 2023. 772 s. [in Ukrainian]
5. Melnyk R.S., Bevzenko V.M. Zahalne administratyvne parvo [General administrative law]: Navchalnyi posibnyk / Za zah. red. R.S. Melnyka. K.: Vaite, 2014. 376 s. [in Ukrainian]
6. Mazaraki N. A. Mediatsiia v Ukraini: problemy teorii ta praktyky [Mediation in Ukraine: problems of theory and practice] *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*. 2016. № 1. S. 92–100. [in Ukrainian]
7. Derzhavne upravlinnia: problemy administratyvno-pravovoi teorii i pravktyky [Public administration: problems of administrative and legal theory and practice] / za zah.red. V.B.Averianova. K. : Fakt. 2003. 384 s. [in Ukrainian]